

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 10 augusti 1914 kl. 7 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 8 i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om viss ändring i förordningen angående befäl å svenska handelsfartyg m. m. den 29 mars 1912.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 29, hava herrar Olausson m. fl. hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes föreskriva sådan ändring i kungl. förordningen av den 29 mars 1912, att bestämmelserna däri, i vad de röra befälhavare å fiskefartyg, måtte utgå eller om detta ej bifalles, träda i kraft först den 1 januari 1920.

Motionen.

Beträffande motiveringen för detta yrkande hänvisas till motionen.

På hemställan av sitt tredje tillfälliga utskott, till vilket motionen hänvisats, har andra kammaren för sin del beslutat, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att fiskare, vilkens förmåga att föra befäl å sådana segelfartyg, som omnämnas i § 11 av kungl. förordningen angående befäl å svenska handelsfartyg m. m. den 29 mars 1912, kan anses styrkt, må utan hinder av bestämmelserna i sagda förordning erhålla bevis om rättighet att föra dylikt befäl, för så vitt ansökan därom göres före den 1 januari 1920.

Andra
kammarens
beslut.

Motiven för detta yrkande äro följande:

»Utskottet, som å ena sidan för sin del fullt erkänner nödvändigheten av enhetliga och ordnande bestämmelser rörande fiskefartygs förande på de internationella farvattnen, har emellertid å andra sidan funnit de av motionärerna framförda synpunkterna för viss mildring i förordningens

Bihug till senare riksdagens protokoll 1914. 12 saml. 2 avd. 8 häft. (Nr 8).

bestämmelser värda beaktande. Såsom motionärerna anført, torde det nämligen kunna anses fullt förklarligt, att den nuvarande äldre generationen av fiskare anser stora svårigheter möta att vid ett formligen anställt förhör kunna fullgöra de i förordningens § 11 föreskrivna kompetensvillkoren. Motionärerna erkänna visserligen, att de stadgade kunskapsproven ej äro oöverstigliga för fiskarena, men framhålla gentemot detta dessas svårigheter att vid examensförhör ådagalägga sina kunskaper, trots att de i praktiken mer än väl hålla måttet för ifrågavarande befälsposter.

Vid sådant förhållande och då, utskottet veterligt, den hittills tillämpade ordningen för rätt att föra fiskefartyg — även sådana av den storlek att förordningens förenämnda § 11 är på dem tillämplig — ej medfört några svårare olägenheter, har utskottet ansett att, för beredande av lättnader åt den nuvarande äldre generationen av fiskare, dispens från avläggande av i förordningen föreskrivna kunskapsprov för förande av fiskefartyg av viss beskaffenhet och storlek borde i stor utsträckning beviljas dessa fiskare, så snart deras föregående verksamhet skäligen kan anses utgöra garanti för deras förmåga att föra befäl å ifrågavarande slag av fiskefartyg. Då avsikten är att bereda lättnad för de äldre fiskarena, har utskottet ansett, att en viss tid bör fastställas, före vars inträdande den ifrågasatta dispensen bör sökas, och föreslår i detta hänseende den 1 januari 1920.

Sedan andra kammaren bifallit sitt utskotts hemställan och första kammaren erhållit del av beslutet, har första kammaren överlämnat ärendet till förberedande behandling av sitt tillfälliga utskott nr 2.

Utskottet.

I fråga om innebörden i motionen och andra kammarens beslut kan till en början anföras, att medan motionärerna allenast yrkat, därest bestämmelserna ej helt kunde utgå, uppskov med desamma ikraftträdande till den 1 januari 1920, har andra kammaren hemställt om befrielse från avläggande av i förordningen föreskrivna kunskapsprov för förande av fiskefartyg av viss beskaffenhet och storlek, därest fiskare, vilkens förmåga att föra befäl å ifrågavarande slag av fiskefartyg kan anses styrkt, därom gör ansökan före den 1 januari 1920. Andra kammaren har alltså varken anført, hos vilken myndighet dylik ansökan skall ske, ej heller lämnat någon antydan, på vad sätt förmågan att föra befäl skall styrkas.

Utskottet vill därefter till ledning för frågans bedömande redogöra för innehållet i gällande förordning den 29 mars 1912, såvitt däri föreskrivas villkoren för rätt att föra befäl å fiskefartyg, varom här är fråga. Bestämmelserna härom, som återfinnas i förordningens §§ 11, 14 och 35 innehålla följande:

Å däckat fiskefartyg, vars dräktighet uppgår till 30 ton eller däröver, skall behörig befälhavare finnas anställd; och fordras för behörighet såsom befälhavare å dylikt fartyg att vara svensk undersåte och hava fyllt 21 år samt äga normalt färgsinne och tillräcklig syn- och hörsselförmåga samt därjämte, ifall fråga är om segelfartyg i europeisk eller vidsträcktare fart, antingen att hava erhållit skepparbrev av andra klass eller ock att hava av en utav Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande förordnad sakkunnig person erhållit ett på företaget förhör grundat intyg beträffande kännedom om sjökortet, kompassen och kursers avsättande, om gällande stadganden angående åtgärder till undvikande av ombordläggning samt om vad som bör iakttagas i händelse av strandning. Nyssnämnda intyg får dock icke utfärdas för annan än den, som fyllt 21 år, äger normalt färgsinne och god synförmåga utan närsynthet ävensom god hörsel, fullgjort den för erhållande av skepparbrev av andra klass stadgade sjötjänstgöring samt, därest han befinner sig i värnpliktsåldern, företett antingen inskrivningsbok eller annan vid inskrivning utfärdad handling, till styrkande av hans värnpliktsförhållanden, eller ock, om hinder möter för erhållande av sådan handling, intyg om anledningen till hindret av en person, vars trovärdighet vitsordats av domhavande, magistrat, borgmästare, notarius publicus, kronofogde, länsman, kyrkoherde, vice pastor, komminister eller ordförande hos stadsfullmäktige, i kommunal- eller municipalstämma eller i kommunalnämnd.

Fiskefartyg, som framdrives med hjälpmaskin eller med motor, skall i fråga om anställande av behörigt befäl anses lika med segelfartyg av ovan nämnd beskaffenhet.

För erhållande av skepparbrev av 2:a klass fordras:

att vara svensk undersåte och hava fyllt 19 år samt äga normalt färgsinne och god synförmåga utan närsynthet ävensom god hörsel; att hava, efter uppnådd ålder av 14 år, tjänstgjort 24 månader till sjöss i tjänst på däck, därav minst 12 månader å segelfartyg; att vid förhör inför navigationsskoleföreståndare (skepparexamen av 2:a klass) hava visat sig äga kännedom om samma till sjöfarten hörande ämnen som vid ovan omförmälda förhör inför den sakkunnige; och skall vid förhöret sakkunnigt och opartiskt vittne, som av Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande förordnas, vara tillstädes. Över avlagd skepparexamen av 2:a klass utfärdas av navigationsskoleföreståndaren intyg. Sådant intyg må emellertid ej utfärdas för annan än den, som fullgjort den här omförmälda sjötjänsten. Såsom tjänst på däck räknas i detta fall viss tjänstgöring å Abraham Rydbergs stiftelses skolskepp.

Slutligen skall en var, som eljest styrker sig hava före förordningens

utfärdande i enlighet med eller utan hinder av gällande bestämmelser, utövat befäl å svenskt fartyg såsom befälhavare, styrman eller maskinist, vara berättigad, att om han före den 1 januari 1915 därom gör anmälan hos kommerskollegium och tillika genom intyg av legitimerad läkare styrker, i fråga om befälhavare- eller styrmansbefattning, att han äger normalt färgsinne och tillräcklig syn- och hörsel förmåga samt, i fråga om maskinistbefattning, att han äger tillräcklig hörsel förmåga, fortfarande utöva dylikt befäl å motsvarande fartyg och i motsvarande fart. Bevis härom bör då av kommerskollegium meddelas honom.

Åt envar, som före författningens utfärdande fört befäl å fiskefartyg, är således tillfälle berett intill detta års slut att efter vederbörlig anmälan av kommerskollegium erhålla sådant kompetensbevis.

För dem åter, som före den dag då författningen utfärdades endast tjänstgjort å däck och efter den 1 januari 1915 önska bliva berättigade att föra befäl å fiskefartyg i europeisk eller vidsträcktare fart, synes det utskottet lika bekvämt och vida lämpligare att få sin befälhavar-kompetens prövad av en utav Kungl. Maj:ts befallningshavande förordnad sakkunnig i orten än att, såsom andra kammarens beslut anvisar, få intill den 1 januari 1920 denna sin förmåga att föra befäl på annat ej angivet sätt styrkt. Härtill måste ju ock erfordras ett sakkunnigt bedömande, för att den myndighet, hos vilken ansökan göres, skall kunna utfärda erforderligt bevis. Det gäller vidare här ett område för den internationella sjöfartssäkerheten, där minimifordringarna icke kunna eftergivnas i fråga om vad en befälhavare i sådan fart måste känna till. Enligt vad utskottet inhämtat, föreligger ingen svårighet för någon, vars förmåga att föra befäl må kunna anses styrkt, att avlägga ettdera av nu angivna kompetensprov. Detta får ske efter en enkel anmälan när som helst och utan förutgången navigationskurs. Hänsyn må vid denna frågas bedömande jämväl tagas därtill, att fiskefartygen, enligt vad för utskottet uppgivits, under den tid av året, då fiske icke äger rum, gå i sådan handelsfart, att för behörighet att därå föra befäl stadgats, att vederbörande förvärvat skepparbrev av andra klass.

Vad emellertid angår *de fiskare, vilka före författningens utfärdande fört befäl å fiskefartyg*, torde, enligt vad utskottet erfarit, tiden för dessas rätt att från kommerskollegium utfå bevis om sin befälsbehörighet böra något utsträckas. Denna rätt skulle eljest upphöra med utgången av innevarande år. Det har nämligen meddelats utskottet, att åtskilliga av dessa fiskare sakna kännedom om den stadgade fatalietiden, varom jämväl vittnar det förhållandet, att största antalet till kommerskollegium hittills

inkomna dispensansökningar gjorts av andra än fiskare. Därjämte äro många av dessa fiskare under sommaren och hösten ute på mer eller mindre avlägsna fiskefärder och kunna redan av denna anledning efter sin hemkomst svårigen medhinna att inom den utsatta tiden fullgöra anmälan av ifrågavarande slag. Vid sådant förhållande har utskottet funnit billighetsskäl tala för, att för de fiskare, som redan förut fört befäl, den i 35 § av gällande författning stadgade fatalietiden utsträckes med två år till den 1 januari 1917; och har utskottet, därest dylik ändring kommer att stadgas, tillika velat fästa uppmärksamheten på, att erforderliga åtgärder lämpligen böra vidtagas för att upplysa fiskarne om det sålunda lämnade anståndet.

På grund av det anförda, hemställer utskottet,

att första kammaren måtte för sin del besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t tacktes taga under omprövning, huruvida den i 35 § kungl. förordningen angående befäl å svenska handelsfartyg m. m. den 29 mars 1912 stadgade fatalietid må kunna utsträckas till den 1 januari 1917.

Stockholm den 11 augusti 1914.

På utskottets vägnar:

FABIAN DE GEER.

Vid detta ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit herrar: friherre *Fabian De Geer*, *Danström*, *Rosén*, greve *Spens*, *Klefbeck* och *Tisell*.
